

HASTAYA VERİLEN SEVAPLAR*

Eüzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn...
Ve senedi'l-âşıkîn, ve imâmi'l müttakîn,
muhammedini'l-mustafe'l-mahmûdi'l-
muhtâri'l-emîn... Ve âlâ âlihî ve sahibihî ve men
tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn...

Emmâ ba'dü, fa'lemû eyyühe'l-ihvân... Feinne
efdale'l-hadîsi kitâbu'llâh... Ve efdale'l-hedyi
hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llâhu
teâlâ aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri
muhdesâtühâ... Ve külle muhdesetin bid'ah...
Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin
ve sâhibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi's-sahîhi'l-
muttasılı ile'n-nebiyyi salla'llâhu aleyhi ve
selleme ennehû kâl:

إِذَا اشْتَكَى الْمُؤْمِنُ، أَخْلَصَهُ مِنَ الذُّنُوبِ، كَمَا
يُخْلِصُ الْكَبِيرُ حُبَّتَ الْحَدِيدِ

(خذ. حب. طس. عن عائشة)

RE. 31/1 (İze'steke'l-mü'minü, ahlesahû zâlike
mine'z-zünûbi, kemâ yuhlisu'l-kîru hubse'l-
hadîd.)

Sadaka rasûlü'llâh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.

Çok aziz ve muhterem kardeşlerim!

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin selâmı, rahmeti, bereketi, ihsanı, ikramı, mükâfatları; dünyada, ahirette üzerinize olsun... Rabbimiz iki cihan saadetine cümlenizi sevdiklerinizle beraber nâil eylesin... Korktuklarınızdan iki cihanda emin eylesin...

Peygamber SASEfendimiz'in hadîs-i şerîflerinden bir demet okuyup taallüm eylemek, tefeyyüz etmek üzere toplanmış bulunuyoruz.

Bu hadîs-i şerîflerin okunmasına başlamadan, geçmeden önce; başta Peygamber SAS Hazretleri'nin rûh-i pâkine hediye olsun diye, ve onun mübârek âlinin, ashâbının, etbânının, ahbâbının; hassaten Ümmet-i Muhammed'in müşidleri, Peygamber Efendimiz'in halifeleri, varisleri, ümmetin kendisine emanet edildiği büyükleri olan, sâdât u meşâyih-i turuk-i aliyyemizin ruhlarına hediye olsun diye;

Bu diyarları mallarını, canlarını feda ederek, Allah yolunda cihad eyleyip fethetmiş olan fatihlerin, şehidlerin, gazilerin, mücahidlerin ruhlarına hediye olsun diye, beldemizin medâr-ı iftihârı, başımızın tâcı Yûşâ AS'in, Ebû Eyyûb el-Ensârî Hazretleri'nin ve sair sahâbe-i kirâmın ve cümle sâlihlerin ruhlarına;

Hassaten okuduğumuz kitabı yazmış ve bizim istifademize bırakmış olan Gümüşhaneli Ahmed Ziyaüddin Efendi hazretlerinin ruhu için; kendisinden feyz aldığımız hocamız Mehmed Zâhid-i Bursevî Hazretleri'nin ruhu için;

İçinde ibâdet ettiğimiz şu camiyi bina eden İskenderpaşa Hazretleri'nin ve bu camiyi zaman

zaman tamir eylemiş, genişletmiş, hizmette tutmuş olan hayrât u hasenat sahiplerinin ruhları için;

Uzaktan yakından bu hadîs-i şerîfleri dinlemek üzere gelmiş olan siz kıymetli kardeşlerimizin ahirete göçen bütün sevdiklerinin, yakınlarının ruhları için bir *Fâtiha*, üç *Ihlâs-ı Şerîf* okuyup öyle başlayalım! Onların ruhu şâd olsun... Allah bizi dünya ve ahiretin hayırlarına nâil eylesin...

.....

a. Hastalık Günahları Temizler

Mukaddimedede metnini okuduğum hadis-i şerif, *Râmûzu'lEhâdîs*'in 31. sayfasının 1. hadîs-i şerifidir. Bu ve bundan sonraki birkaç hadîs-i şerîf hastalıkla ilgili. Mânasını okuyalım, verelim, izahına geçelim.

Hiz. Âişe-i Sıddîka Validemiz'den rivayet edilmiş, Buhârî'nin *eEdebü'l-müfred* kitabında ve diğer hadis kaynaklarında mevcut bulunan bir hadîs-i şerif.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹

إِذَا اشْتَكَى الْمُؤْمِنُ، أَخْلَصَهُ مِنَ الذُّنُوبِ، كَمَا

¹ Buhârî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.175, no:497; Tüaberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.IV, s.254. no:4123; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.VII, s.198, no:2936; Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.II, s.300, no:1406; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.432, no:1487; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.III, s.31, no:3804; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.IV, s.504, no:902; Ramhurmuzî, *Emsâl*, c.I, s.103, no:97; Hiz. Aişe RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.303, no:6662; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.II, s.332, no:1380.

يُخْلِصُ الْكَبِيرُ خُبْتَ

الْحَدِيدِ

(خذ. حب. طس. عن عائشة)

RE. 31/1 (*İze'steke'l-mü'minü, ahlesahû zâlike mine'z-zünûbi, kemâ yuhlisu'l-kîru hubse'l-hadîd.*)

(*İze'steke'l-mü'minü*) “Mü'min bir hastalıktan ıstıka ettiği zaman, yani bir hastalığa dıçar olup hasta duruma düştüğü zaman...”

İşteká, şikâyet kökünden geliyor ama bizim anladığımız mânada olan şikâyet değil... Bazı kibar doktorlar, hasta geldiği zaman, “Şikâyetiniz nedir?” diye sorarlar. Biz şikâyeti; “memnun olunmayan bir durumu, bir yüksek makama, itiraz yoluyla söylemek” mânasını alıyoruz ama burada Allah'a, Allah'ın hükmüne kimse itiraz edecek değil. Buradaki şikâyet; “vücudun hoş olmayan rahatsızlık durumu” demek. Yoksa insan; “Allah bana hastalık verdi.” diye bir başka yere itiraz edecek değil. Burada ıstıkâ'nın, şikâyetin Türkçe'deki mânası yok, buradaki mânası “rahatsızlanmak” demek.

“Bir mü'min şikâyetlendiği, yani rahatsızlandığı, hasta olduğu zaman...” Kalbinde, karnında, boynunda, başında, elinde, ayağında, vücudunda bir hastalık oldu. O zaman ne olur?

(*Ahlesahû zâlike mine'z-zünûb*) “Bu hastalığı, onu günahlardan pâk eder, sâfileştirir, saf hâle getirir.” Bu neye benzer? (*Kemâ yuhlisü'l-kîru*

hubse'l-hadîd) “Körüğün, ocağa konulmuş olan demirin pasını, karışık maddelerini giderdiği gibi...”

Demiri ocağa koyuyorlar, körükleye körükleye ocakta eritiyorlar. Ondan sonra demir, yabancı maddelerden arınıyor, kirinden pasından kurtuluyor ve sâfî hâle geliyor. Ocaktan yeni çıkmış demir, çelik, çekiç balyoz pırıl pırıl olur, sonradan küflenir. Yani ocakta temizleniyor. İnsanın da vücudunda ateş var, hastalık var ama, o hastalık onu demirin pasının temizlendiği gibi temizler.

Bir cevher topraktan çıkarılıyor, getiriliyor, maden atölyesinde potanın içine konuluyor, eritiliyor. Ondan sonra sâfî cevher haline geliyor; fazlalıkları, yabancı maddeler dibine çöküyor, ayrılıyor, atılıyor, üstüne çıkıyor; o madeni saf olarak karşımızda buluyoruz. Hastalık da böyledir.

b. Hastaya Verilen Mükâfatlar

Öteki hadîs-i şerîfi okuyalım:

Ataâ ibn-i Yesar Hazretleri'nden mürsel olarak rivayet edilmiş. Hastalıkla ilgili ikinci bir hadîs-i şerîf:²

إِذَا اشْتَكَى الْعَبْدُ الْمُؤْمِنُ، قَالَ اللَّهُ لِكَاتِبِيهِ:
اَكْتُبَا لِعَبْدِي هَذَا مِثْلَ مَا كَانَ يَعْمَلُ فِي صِحَّتِهِ،

² *Kenzü'l-Ummâl*, c.III, s.310, no:6702; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.II, s.332, no:1378.

مَا كَانَ فِي حَبْسِي؛ فَإِنْ قَبِضَهُ اللَّهُ قَبِضَهُ

إِلَى خَيْرٍ، وَإِنْ هُوَ عَافَاهُ أَبَدَلَهُ بِلَحْمٍ خَيْرٍ مِنْ لَحْمِهِ،

وَبِدَمٍ خَيْرٍ مِنْ دَمِهِ

(هناد عن عطاء بن يسار مرسلًا)

RE. 31/2 (İze'steke'l-abdü'l-mü'minü, kàle'llâhu li-kâtibeyhi: Üktübe'l-abdî hâzâ misle mâ kâne ya'melü fî sıhhatihî, mâ kâne fî habsî; fein kabdatühû kabdatühû ilâ hayrin, ve in hüve âfâhü, übeddilhü bi-lahmin hayrin min lahmihî, ve bi-demin hayrün min demihî.)

Sadaka rasûlü'llâh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.

(İze'steke'l-abdü'l-mü'minü)

“Mü'min kul şikâyetlendiği zaman.” Ne demekti şikâyetlenmek? Hastalandığı zaman hasta olduğu zaman, bir derde müptela olduğu zaman. (Kàle'llâhu li-kâtibeyhi) “Allah bu kulun iki kâtibine buyurur ki...”

“—Kulun iki kâtibi kim?”

“—Ben fakir adamım ne kâtibim var ne hizmetçim.” Yok, öyle değil. Herkesin omuzlarında iki tane melek var:

كِرَامًا كَاتِبِينَ. يَعْلَمُونَ مَا تَفْعَلُونَ

(الانفطار: ۱۲-۱۱)

(Kirâmen kâtibîne ya'lemûne mâ tef'alûn)
[Şunu iyi bilin ki, üzerinizde şerefli yazıcılar

vardır. Onlar yapmakta olduklarınızı bilir.]
(İnfitar, 82/11-12)

Bu melekler insanın işlediği amelleri, söylediği sözleri, hayır ve şer olarak yaptıklarını, işlediklerini, yazdıklarını tesbit ediyorlar, kayda zapta geçiriyorlar. Devamlı bir zabıt tutuluyor. Sağdaki melek hayırları zabt ediyor, soldaki melek yapılan kötülükleri, günahları zabt ediyor.

Sağdaki melek, soldakinin âmiridir. Sağdakinin rütbesi daha yüksektir. Soldakine bazen:

“—Dur, yazma, biraz bekle!” diyebilir.

Sağdaki meleğin soldakine hakkı vardır; Allah ona salâhiyet vermiştir:

“—Dur, yazma! Belki kul tevbe eder, günahı hemen deftere geçirme, zabta geçirme!” diye, ona bazen emir verme salâhiyeti olduğunu hadîs-i şerîfler bildiriyor.

Demek ki, bizim iki omuzumuzda iki tane mânevi kâtibimiz var. Mânevî oldukları için, melek oldukları için ağırlığını duymuyoruz ama iki tane zabıt kâtibi var.

Allah-u Teâlâ Hazretleri, bu iki meleğe buyurur ki:

(Uktübâ) “Ey meleklerim, yazın! Ey zabıt katipleri olan meleklerim, yazın! (Li-abdi hâzâ) “Şu benim kulum için yazın! (Misle mâ kâne ya’melü fî sıhhatihî mâ kâne fî habsihî.) “Sıhhatinde yapmakta olduğu a’mâl-i sâlihayı; hastalığı dolayısıyla o işleri yapmama sıkıntısı, hapsi içinde olduğu zaman zarfında, o sevapları

yine yazın!”

“—Bu adamcağız hasta olmadığı zaman ne yapardı?”

“—Beş vakit namaz için camiye giderdi, namazını kılardı.”

“—Tamam, şimdi evinde hasta, gidemiyor ama beş vakit camiye gider gibi yazın bakalım!”

“—Daha ne yapardı?”

“—Her gün bir cüz Kur’ân-ı Kerîm okurdu, şimdi okuyamıyor.”

“—Bir cüz Kur’an okumuş gibi yazın.” der.

“—Cuma günleri kabir ziyareti yapıyordu; şimdi aynı güzel işi yapamıyor ama olsun, yazın.” der.

“—Hayır hasenât yapardı, yardıma koşardı, ziyaret ederdi, küçüklere sevgi gösterirdi, büyüklere saygı gösterirdi.”

Hepsini yazın. Yapamıyor ama şu anda benim hapsimde. Hastalık onu eve hapsetmiş, bir yere gidemiyor, yapamıyor ama ‘Ey meleklerim! Ey zabıt melekleri, kâtipleri! Gidiyormuşçasına yazın.’ yazın.” der.

(*Fein kabadtühû, kabadtühû ilâ hayrin*) “Eğer ben onun ruhunu alırsam, kabzedersen, onu hayırlı bir âleme almış olurum.”

Hastayken ruhunu kabzederse, bu dünyadan daha hayırlı bir yere onu alıp götürür, cennete sokar.

“Ruhunu kabzedersen hayırlı bir yere götürürüm. (*Ve in hüve âfâhü*) Eğer hastalığından

muafiyet, afiyet kesbederse, (*übeddilhü bilahmin hayrin min lahmihî*) onu hastalıktan önceki etinden, vücudundan daha hayırlı bir ete, vücuda döndürürüm. (*Ve min demin hayrin min demihî*) Kanını hastalığından önceki kandan daha sıhhatli bir kana döndürürüm.”

“Kanını, etini daha hayırlı bir hâle getiririm. Hastalıktan sonra evvelkinden daha güzel bir halde gönderirim. Eğer canını alacaksam, ruhunu kabzedeksem onu daha hayırlı bir tarafa gönderirim.” diye bu hadîs-i şerîfte müjde vardır.

Demek ki, bir kul hastalanırsa, Allah-u Teâlâ Hazretleri böyle buyuruyor.

Peygamber SAS birden ölmeyi sevmezmiş.

“—Füc’eten öldü.” diyorlar:

“—Sabahleyin buradaydı, işine gidiyordu, köşeye kadar yürüdüğünü görmüştüm; köşeyi dönünce öbür tarafta yığılıverdi, ölmüş. Füc’eten, aniden, ölüverdi.”

Aniden ölmeyi sevmezmiş Efendimiz. Biraz rahatsızlansın, yatağa yatsın, birkaç gün başında toplansınlar; biraz inilti, biraz ateş olsun; böyle severmiş. Neden?

Ani olunca tevbe edemez, hazırlık yapamaz, kendisini toparlayamaz. Hastalık bir işaret olur, ikaz işareti olur; insanın tevbe etmesine sebep olur, vasiyet etmesine vesile olur, zaman bulmuş olur. Demek ki biz dünya gözüyle meseleleri başka türlü görüyoruz ama âhîret sevabı, faydası ve menfaati noktasından

hastalıkta bayağı büyük menfaatler varmış.

c. Hastaya Yapamadığı Amellerin Sevabının Verilmesi

Üçüncü hadîs-i şerîf:

إِذَا اشْتَكَى الْعَبْدُ الْمُسْلِمُ، قَالَ اللَّهُ تَعَالَى لِلَّذِينَ
يَكْتُبُونَ: اُكْتُبُوا لَهُ

أَفْضَلَ مَا كَانَ يَعْمَلُ، إِذَا كَانَ طَلَقًا حَتَّى أُطْلِقَهُ

(حل. عن ابن عمر)

RE. 31/3 (İze'steke'l-abdü'l-müslimü, kàle'llàhu teâlâ li'llezîne yektübûne: Üktübû lehû efdale mimmâ kâne ya'melü, izâ kâne talkan hattâ utlikahû.)

(İze'steke'l-abdü'l-müslimü) “Müslüman kul hastalandığı zaman, (kàle'llàhu teâlâ li'llezîne yektübûne) Allah-u Teâlâ zabtedenlere, yazanlara buyurur: (Üktübû lehû efdale mimmâ kâne ya'melü) Bu kulum için hasta değilken, hür iken, serbest iken, hastalık onun elini ayağını bağlamamış durumda olduğu zamanda yapmış olduğu şeyleri; (izâ kâne talkan hattâ utlikahû) hastalıktan kurtarıp tekrar şifaya kavuşturuncaya kadar, yapamadığı halde yapıyor gibi yazın!”

Bu üç hadîs-i şerif de hastalıkla ilgili. Birinci hadîs-i şerîften anladık ki günahları affolunuyor. İkinci hadîs-i şerîften anlıyoruz

ki Allah, yapamadığı ibadetlerini yapmış gibi sevap veriyor. Ölürse cennete gideceğini, hayırlı bir yere gideceğini müjdeliyor; kalırsa kanının, etinin, tazeleneyeceğini dinçleşeceğini bildiriyor. Üçüncü hadîs-i şerîf de yine aynı mânada; sıhhatliken yapmış olduğu şeyleri hastayken yapamadığı halde “Yapmış gibi yazın!” buyuruyor.

Muhterem kardeşlerim!

Bu dünya hayatı nedir? Bu dünya hayatı karışıktır. Nasıl karışıktır?

Lezzetlerle elemeler birbirine karışıktır. Lezzet, keyif, tatlı, güzel, hoş şeyler; elem, sıkıntı ve üzüntüler bu dünyada karmakarışıktır, iç içedir, yan yanadır. Lezzetin arkasından elem gelir, elem arkasından sevinç gelir. Bir gün öyle, bir gün öyle...

Bu dünya hayatında Allah'ın iyi kulları da kötü kulları da bazen sevinçli olurlar bazen üzüntülü olurlar; bazen sıhhatli olurlar bazen hastalıklı olurlar; bazen keyifli olurlar, bazen dertli olurlar. Normal... Dünya hayatının icabı, hayat bu.

Dünya hayatı karışıktır. Elemler lezzetler birbiriyle karışıktır. Neden? Bunların hepsi imtihandır. Bunların her birisi dünyada imtihan olan kulların, imtihan sorularıdır.

Allah bir insana sıhhat vermişse o sıhhatin kıymetini bilmeli, şükrünü edâ etmeli; sıhhatliken yapması gerekli olan ibadet u taati, hayrât u hasenâtı yapmalıdır. Namazını kılmalı, camiye gitmeli; sabah namazına kalkmalı,

abdestini almalı, soğuktan korkmamalı, hayra koşmalı, çalışmalı, çabalamalı, sıhhatinin kıymetini bilmeli. Bu bir imtihan...

Hastalanırsa sabretmeyi bilmeli. Çünkü sabır da sevaptır, hastalık da mükâfatlıdır. O da imtihandır.

“—Allah beni niçin hasta etti?”

Canım sana ne? Allah sana hesap mı verecek? Hasta etti işte, var mı bir diyeceğin?

“—Hoca bana niye imtihan sorusu olarak bu soruyu verdi? Bu soruyu vermeseydi de başkasını verseydi.”

Nerede o bolluk?

“—Hoca talebenin istediği soruyu soracak!”

Öyle şey olur mu? Hoca ne isterse sorar; notunu da ona göre verir. Bazen öyle imtihan eder, bazen başka türlü imtihan eder.

Bu bir imtihan dünyası olduğundan, Allah'ın iyi kulları hatta daha çok sıkıntıdadır. En çok peygamberler sıkıntıdadır; sonra evliyâullah sıkıntıdadır, sâlih kimseler sıkıntıdadır. Ondan sonra mü'minler derecelerine göre sıkıntıdadır; ama en çok en yükseklere gelir. Seviyesi en aşağılara en aşağısı gelir.

Kâfirler dünya hayatında bir elleri yağda, bir elleri balda keyif sürerler. Yaşayabilirler; köşkleri altınlı, gümüşlü olur, paraları pulları olur. Haram helâl meselesi yok onlar için, zaten hepsi zehir zıkkım; öyle yaşarlar. Arabalarda, köşlerde, deniz kenarlarında Miami'de, Akdeniz kıyılarında, Rivyera sahillerinde,

kumarhanelerde, dađ başlarında, eğence yerlerinde; dñnya onların cennetidir.

Böyle şeyler olur, kıymeti yok! Onlar zaten ezelden berbat, onların işleri bitmiş. Çünkü mü'min değiller, mahvolmuş durumdalar.

Mü'mine de üzüntüler, sıkıntılar gelir.

Peygamber Efendimiz'in ne kadar sıkıntı çektiğini biliyorsunuz. Taif'e gittiği zaman nasıl ayakları yaralanmış, nasıl Uhud'da dişi kırılmış, nasıl harplere girmiş, nasıl sıkıntılar çekmiş, nasıl evinde aylarca ocak tütmemiş, yemek pişmemiş; mutfak yok, yemek yok, buzdolabı yok. Bizde çıktı şimdi mutfaklar, buzdolapları, kilerler, ambarlar bizde; orada hiçbir şey yok.

Peygamber SAS Efendimiz'in hanımlarına verdiği hücre-i seccâd-ı tâhirât; Peygamber Efendimiz'in hanımlarının hücreleri, odaları bir somya ebadında. Bizim misafir salonları, bizim apartman daireleri, bizim mutfaklarımız, bizim yemeklerimiz, bizim çarşlarımız, bizim pazarlarımız bizler çok büyük nimetler!

Peygamber Efendimiz çok sıkıntı çekti. Allah'ın sevdiği kulları çok sıkıntılar çektiler. Olur bunlar, mühim değil. Eski peygamberler de sıkıntılar çektiler. Allah sıkıntıya meşakkate sabredene çok büyük mükâfat veriyor, öyle dengeliyor.

Nimet geldiği zaman nimetin kadrini bilen, hayrını yapan, eline geçenleri fukaraya infak eden, hayrını eksiksiz yapan kimselere de, şükrünü edâ eden kimselere de yine mükâfat veriyor. Sen eline para geldiği zaman sımsıkı

tutarsan, şükürünü edâ etmezsen, o zaman değiştiriyor. Neden?

Şükürünü edâ etmedin, kıymetini bilmedin, fırsatı kaçırdın. Bakıyorsun zengin bir adamın çocuğu fakir düşmüş; paşazâde ama basit bir memur olmuş. Padişahın şehzâdesi, çocuğu bakıyorsun Fransa'da kâtip. Bakıyorsun şeyhülislâmın oğlu, ayakkabı tamircisi. Düşmez kalkmaz bir Allah! Buradan, bu diyardan sürmüşler çıkarmışlar, çocukları, torunları Fransa'ya gitmiş. Fransa'da parkın üstündeki oturma bankında ölmüş. Yanına not bırakmış:

“—Ölümümden kimse mes'ul değildir, açlıktan ölüyorum, kimseden şikâyetim yok.” diyor.

Padişah torunu! Hayat değişmiş, şartlar değişmiş; öyle olmuş olabilir.

Onun için, bizim içinde bulunduğumuz hallerin hepsi imtihandır. Halimiz, evimiz, paramız, işimiz, sıhhatimiz, hastalığımız; hepsi birer imtihandır. Bu imtihanın cevabını güzel veren kul derece alır, yükselir, sevap kazanır. Cevabını veremeyen, cevabını ters veren, güzel hareket edemeyen kul da cezasını çeker, mükâfatını kaybeder veya günaha girer.

Hastalık gelince kadrini kıymetini bilmiyor; hastalığın bir sevap kazanmak vesilesi olduğunu bilmiyor; ağzını açıyor, gözünü yumuyor, herkese şikâyet ediyor. Herkese ah ediyor, vah ediyor; ondan sonra Allah'a gönül koyuyor:

“—Niye bana bu hastalığı verdin?” diyor.

Verir verir. Sabret!

Sabretmiyor. Tabi mükâfatı kaçırıyor.

“—Allah’ın iyi kulları hiç sıkıntı çekmeyecekler, Allah’ın kötü kulları da hep ceza çekecekler mahvolacaklar.” diye bir kaide yok.

Bu dünya hayatında öyle bir kaide yok. Allah’ın azılı düşmanı Firavun’un sarayı vardı. Koca Firavun, Nemrut; bunların hepsinin sarayları vardı. Karun’un hazineleri vardı; hazinelerinin anahtarını, bir grup insan zor taşırdı. Hazineleri koyduğu odanın anahtarını, bir grup insan zor taşıyordu. Kıymeti yok, yani mânevî kıymeti yok. Ahirette kıymeti yok. Allah düşmanı ama o kadar zengin. Filanca Allah’ın dostu da filanca kulübede yaşamış; öyle mütevazı yaşamış, öyle ölmüş gitmiş.

Bu Allah’ın dostunun kıymeti nerede, o Firavun’un değersizliği nerede? Milyar tane Firavun’u bir kefeye koysan bunun ayağının zerresi, tozu olamaz. Bu burada kulübede yaşıyor, ötekisi sarayda yaşıyor.

Muhterem kardeşlerim!

Dünya hayatı böyledir. Bunu size ikaz ve ihtar olarak söylüyorum:

“—Allah’ın iyi kulları baklava börek yiyecek; kötü kulları da zıkkım yiyecek.” diye bir şey yok.

Tersine de olabilir; Allah’ın sevgili kulları çok rahat da olabilir

Kötü bir kadın kürkler içinde, arabalar içinde, köşkler içinde yaşayabilir; namuslu bir kadın da bir sur kovuğunda, bir kuru ekmeği yerken canını verebilir.

O halde ne yapacağız?

Biz Allah'a güzel kulluk etmeye çalışacağız. İmtihan olduğunu bileceğiz. Hayatımızın hiçbir gününde, hiçbir anında, hiçbir yerde, hiçbir karşılaştığımız olayın karşısında imtihan şuuru- nu kaybedip de yanlış iş yapmayacağız, ters cevap vermeyeceğiz. Edepsizliğe düşmeyeceğiz. Ağzımı açıp gözümüzü yumup ileri geri konuş- mayacağız; terbiyemizi, edebimizi takınacağız. Kulluğumuzu güzel yapıp, sevap kazanmaya ba- kacağız. Çünkü bunların hepsi imtihandır.

Öyle insan oluyor ki fakir oluyor, çırak oluyor, elinde maydanoz satıyor, domates satıyor; sonra bakıyorsun milyarder olmuş. Öyle insan da oluyor ki etrafında üç tane, beş tane, on tane hizmetçi dolaşırken, sonra bakıyorsun burada hamal oluyor.

Ne yapalım? İmtihan.

İyilik halinde, iyi günlerinizde Allah'ı unutmayın ki kötü günlerinizde Allah sizin duanızı kabul etsin. İyi halinde Allah'ı hiç anmıyor, camiye hiç gelmiyor, hiç dua etmiyor, fakirlere yardım etmiyor; ama bir amansız hastalığa düşüyor, o zaman hoca arıyor. Hoca, hoca dolaşıyor; hangi hocanın nefesi kuvvetliyse;

“—Aman ona gideyim. O okusun, üflesin de hastalığım geçsin.” diye düşünüyor.

Sen sıhhatli halindeyken zengin halindeyken dertsiz halindeyken o Rabbü'l-âlemîn'e elini açıp, kulluğunu bilip de dua ettin mi? “Çok şükür!” dedin mi? Demedin.

Tamam, o zaman sen çok zor bir şey alırsın, çünkü sen şimdi onun cezasına uğramışsın. Kim okusa senin işin düzelmeyecek; o cezayı çekeceksin. Allah-u Teâlâ Hazretlerini üzüntü, sıkıntı, şiddet hastalık ve mahrumiyet hâli olmadan da unutmayın ki, Allah da dara düştüğünüz zaman sizin duanıza icabet etsin, muradınızı versin ve sizi sıkıntıdan kurtarsın.

Peygamber Efendimiz hadîs-i şerîflerde böyle buyuruyor. Hastalıktan da çok mükâfat olduğunu bilin. Hastalıktan şikâyet etmeyin. Hastalara da müjde verin. Yanlarına gittiğiniz zaman;

“—Bak müslüman bir hastaya çok mükâfatlar varmış; Allah, yapamadığı ibadetleri yapmış gibi sevap veriyormuş; üzülme, sabret. İtiraz edip feryad u figân edip de sevabı kaçırmayın, sevabı iptal etmeyin!” deyin.

Hastanın uykusu ibadet, iniltisi tesbih, duası makbuldür. Ameli yapıyormuş gibi yazılmaktadır. Hastalıktan kalktığı zaman da anasından doğduğu günkü gibi günahlardan pâk oluyor. Daha ne ister?

İnsanlar hastalıktaki mükâfatları bilselerdi, değil sıhhatli olmayı, hasta olmayı isterlerdi. Tabi hasta olmayı istemek yok;

“—Yâ Rabbi! Beni hasta et de bu mükâfatları alayım.”

Şaşkın adam! Allah her şeye kâdir!

“—Yâ Rabbi! Hem bana sıhhat ver hem de onlara vereceğin mükâfat gibi mükâfat ver.” de.

Allah ona da kâdir. “İllâ hasta olup da mükâfat

alacak.” diye bir şey yok, şart yok.

“—Yâ Rabbi! Hem sıhhat ver, hem mükâfat ver.” de.

Hani birisi bir arkadaşını ziyarete gitmiş. Ev sahibi demiş ki: “—Çay mı istersin, kahve mi?”

Birisinden birisiyle kurtulacak. Ötekisi de şakacı:

“—Sen şimdi kahve getir de çayı yemekten sonra, meyveyi yedikten sonra içeriz.” diyor.

Hepsini birden istemiş. Tabi âlemlerin Rabbi, Rabbimiz bizim yaratığımız, her şeyimiz ondan, onun için istemek iyi.

“—Olur mu? Biraz terbiyesizlik olmaz mı? Her şeyi çok istersek yüzsüzlük olmaz mı?”

Hayır! Zaten her şeyimiz O’ndan. Onun için isterseniz daha iyi olur. Allah-u Teâlâ Hazretleri istenmesini seviyor, dua edilmesini seviyor, dua eden kulunu seviyor. Bak her zaman söylüyorum, bilmeyenler de duysun:³

مَنْ لَمْ يَدْعُ اللَّهَ، غَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِ

(حم. ش. عن أبي هريرة)

(*Men lem yed’u’llàhe, gadıba’llàhu aleyhi*)
“Kim Allah’a dua etmezse, Allah ona gazab eder.”

³ İbn-i Mâce, *Sünen*, c.XI, s.278, no:3817; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.2, s.443, no:9717; İbn-i Ebî Şeybe, *Musanef*, c.6, s.22, no:29169; Begavî, *Şerhü’sSünneh*, c.II, s.394; İbn-i Adiy, *Kâmil fi’d-Duafâ*, c.VII, s.295; Ebû Hüreyre RA’dan. *Kenzü’l-Ummâl*, c.II, s.68, no:3160; *Câmiü’l-Ehâdîs*, c.XXI, s.404, no:23844.

“—Gel bakalım buraya! Sen Allah’a dua eder misin?”

“—Yok! Hiç o taraklarda bezim yok benim. Öyle bir şey bilmem. Hiç dua etmem.”

Allah; kendisine dua etmeyene gazap eder. Dua eden kulu sever.

“—Yâ Rabbi! Şunu istiyorum, bunu istiyorum.”

Allah verir Allah, severek verir.

“—Küçük şeyler istemek ayıp olmaz mı?”

Onun da bir hadîs-i şerîfini okuduk; hoşuma gitti her yerde onu da söylüyorum:

“—Ayakkabının bağcığı kopsa bile Allah’tan iste.” diyor. İnsan hadîs-i şerîfi okumazsa böyle bir şey hiç aklına gelmez.

“—Ayakkabının bağcığı kopsa bile Allah’tan iste.” diyor.

“—Yâ Rabbi! Tam bağlıyordum, ayakkabımın bağcığı koptu; bir bağcık gönder.”

Demek ki Allah seviyor; küçük büyük her türlü istek ve dua ile kendisinin bilinmesini seviyor, zikredilmesini seviyor, kendisine dönülmesini seviyor, kendisinin anılmasını seviyor. “Allah Allah!” diye anılması. “Yâ Rabbi!” dediğin zaman, dua ederken hep onu hatırlama halindesin.

وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ نَسُوا اللَّهَ فَأَنْسَاهُمْ أَنْفُسَهُمْ

(*Ve lâ tekûnû ke'llezîne nesu'llâhe feensâhüm enfüsehüm*) [Allah'ı unutup da, Allah'ın da kendilerini kendilerine unuttuğu kimseler gibi olmayın!] (Haşr, 59/19)

Allah unutulmayı sevmiyor, dua edilmemeyi sevmiyor, dua etmeyi sevmiyor. Dua edeni seviyor, isteyenini seviyor.

Dünya zenginlerinden fazla istediğin zaman yavaş yavaş rengi değişmeye başlar, sonra kızar:

“—Benden başka adam yok mu? Git biraz da ondan iste!” der, kovalar sonunda.

Allah öyle değil! Allah CC, ekremü'l-ekremîn'dir, istedikçe verir. İstemek de, dua da ibadet... İslâm'ın güzelliğine bakın ki istemek de ibadet...

Sükût da ibadet; benim hayret ettiğim şeylerdendir. Bakın siz de hayret edeceksiniz; sükût etmek ibadettir. Neden?

Allah rızası için “Gevezelik olmasın.” diye boş konuşmamak için susuyor; sükut da ibadettir.

Dua da ibadettir. Allah Allah! Ne güzel! Hem Allah'tan bir şey istiyor hem de namaz kılıyormuş gibi, oruç tutuyormuş gibi ibadet sevabı alıyor; bunlar güzel şeyler. İslâm'ın güzelliğidir bunlar. Onun için Allah'tan isteyin! Kendinizi istemeye alıştırmak, aranızdaki samimiyeti iletin, uzak durmayın, geri durmayın, kulluktan gâfil olmayın, ibadetten uzak durmayın, cahil kalmayın!

d. Hastaya İsteddiğini Yedin!

Dördüncü hadîs-i şerîf:

İbn-i Mâce Abdullah ibn-i Abbas RA'dan rivayet

eylemiş. Peygamber SAS Efendimiz'in bir tavsiyesi var:⁴

إِذَا اشْتَهَى مَرِيضٌ أَحَدِكُمْ شَيْئًا، فَلْيُطْعِمْهُ

(.د. عن ابن عباس)

RE. 31/4 (*İze'stehâ marîdu ehadiküm şey'en, felyut'amhü*)

(*İze'stehâ marîdu ehadiküm şey'en*) “Sizden birinizin hastasının canı bir şey çeker de isterse, (*felyut'amhü*) ona onu yedirin.”

“—Ah! Canım şimdi bir pelte istedi.” Hemen pişirin, götürün.

“—Ah! Şimdi bir paça olsaydı, ne iyi olurdu.”

Hemen Aksaray pazarına gidin, paçayı bulun, kaynatın, hemen yedin.

“—Ah! Canım Hacı Baba baklavası istedi.” Hemen alın.

Demek ki hastanın gönlünün yapılmasını istiyor, gönlü hoş olsun istiyor; Efendimiz'in tavsiyesi böyle. Tabii sormak da olabilir. Ziyaret edersen;

“—Nasılsın, iyi misin, canım kardeşim? Allah şifa versin, sevabın çok olsun. Canının çektiği, istediği bir şey var mı?” diye sorarsın.

⁴ İbn-i Mâce, *Sünen*, c.IV, s.368, no:1429; Ukaylî, *Duafâ*, c.IV, s.93, no:828; Temmâmü'r-Râzî, *Fevâid*, c.II, s.99, no:600; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.324, no:1286; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.X, s.15, no:28141; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.II, s.334, no:1383.

Hız. Osman-ı Zinnureyn halifeyken İbn-i Mes'ud RA rahatsızlanmış, onu ziyarete gitmiş, soruyor:

“—Ne istersin?”

“—Rabbimin rahmetini” diyor.

“—Ne istersin?” diyor; yani “Yiyecek, içecek, tatlı, hurma filan bir şey ister misin?” diye soruyor.

Ve mâ teşhehî? “Canın ne çekiyor, neye iştiâ duyuyorsun, neyi istiyorsun?”

“Rabbimin rahmetini” diyor. Demek ki onun iştihası o tarafa; Allah'ın rahmetini kazanmak istiyor. O da nükteli bir cevap.

e. Lâ ilâhe illa'llâh Diyen Öldürülmez

Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan. Mübareğin tam adı anıldı, arkasından naklettiği hadis-i şerif geldi. Bu bizim İmâm-ı Âzam

Efendimiz'in de dayanağı olan sahabe; neredeyse bizim Hanefî mezhebimizin baş tâcı gibi olmuş oluyor.

İbn-i Mes'ud RA'ın rivâyet ettiğine göre, Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:⁵

إِذَا أَشْرَعَ أَحَدُكُمْ الرُّمْحَ إِلَى الرَّجْلِ، فَكَانَ سِنَانُهُ
عِنْدَ ثَغْرَةِ نَحْرِهِ

⁵ Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.X, s.153, no:10292; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.I, s.29, no:69; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.I, s.173, no:50; *Müsnedü'lHâris*, c.I, s.5, no:2; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXIV, s.205; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.IV, s.209; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

فَقَالَ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، فَلْيَرْفَعْ عَنْهُ الرُّمْحَ

(طس. حل. كر. عن ابن مسعود وضعف)

RE. 31/5 (*İzâ eşraa ehadüküme'r-rumha ile'r-racüli, fekâne sinânühû inde sugreti nahrihî, fekâle: Lâ ilâhe illa'llâh. felyerfa' anhü'r-rumha.*)

(*İzâ eşraa ehadüküme'r-rumha ile'r-racüli*)
“Sizden biriniz mızrağını bir adama yöneltmişse, ona hamle etmişse, (*fekâne sinânühû inde sugreti nahrihî*) ve tam mızrağının ucundaki sivri kısmı ona batıracakken, (*fekâle: Lâ ilâhe illa'llâh. felyerfa' anhü'r-rumha*) o kimse *Lâ ilâhe illa'llâh* derse, mızrağı ondan çeksin kaldırsın, batırmasın, öldürmesin.”

“Ölecek artık, adamı kısırmış, mızrak da tam boğazına dayalı, hart diye batırsa canı gidecek, o noktaya getirmiş. Savaşıyorlardı; bu Müslüman, ötekisi müslüman değil... Çarpışırken sıkıştırdı, tam o anda o adam, boğazına mızrağın sivri ucu dayanmış olan kimse; *Lâ ilâhe illa'llah* derse, mızrağı ondan çeksin, kaldırsın batırmasın, öldürmesin!”

Neden?

Lâ ilâhe illa'llâh dedi, müslüman oldu.

Müslümanın müslümanı öldürmesi yoktur. Müslüman müslümanı öldürürse ebediyen cehenneme gider:

وَمَنْ يَقْتُلْ مُؤْمِنًا مُتَعَمِّدًا فَجَزَاؤُهُ جَهَنَّمُ خَالِدًا

فِيهَا

(النساء: ٩٣)

(*Ve men yaktül mü'minen müteammiden fecezâühü cehennemü hâliden fîhâ.*) “Kim bir mü’mini kasden öldürürse, cezâsı içinde temelli kalacağı cehennemdir.” (Nisâ, 4/93) Ebedî olarak cehennemde yanar.

Müslümanı öldürmek olmaz. *Lâ ilâhe illallah* dedi, müslüman oldu; öldüremezsın! Hemen mızrağını çekeceksın, öldürmeyeceksın.

Sahabe-i kirâmdan birisi, mücadele ettiği kâfiri devirmiş; tam öldüreceği sırada, o kimse *Lâ ilâhe illa’llâh* demiş, müslüman olduğunu söylemiş ama o devam etmiş, öldürmüş. O hırsıyla freni tutmamış, öldürmüş.

Bu bilgi, bu haber Peygamber Efendimiz’e gelince şöyle diyor:

“—Senin ahirette *Lâ ilâhe illa’llâh* diyen, o öldürdüğün insanla hâlin nice olacak? Senin halin ahirette *Lâ ilâhe illa’llâh* diyen o insanla ne olacak? Senin halin ahirette o *Lâ ilâhe illa’llâh* diyen insanla ne olacak?”

Adamcağız ezilmiş, perişan olmuş, ama elden çıktı bir kere, yaptı. Yapmaması lazımdı, çünkü müslüman olmuştu.

“—Yâ Rasûlallah! O korkudan müslüman oldu.” diyor.

Efendimiz:

“—Kalbini yarsaydın ya, kalbini yarıp da niyetini

oradan mı anladın? Nereden biliyorsun korkudan olduğunu? Ya samimiyse!” buyuruyor.

Samimiyetini ölçmek; korkudan mı söylediğini, iyi niyetli mi kötü niyetli mi olduğunu anlamak Allah’a ait. *Lâ ilâhe illa’llâh* dedi mi bırak; tamam, müslüman oldu. Bırakması gerekiyordu.

Esas olan insanları öldürmek değildir, esas olan cezayı vermek değildir, esas olan insanları kazanmaktır. Onun için *Lâ ilâhe illa’llâh* derse savaş bile olmaz.

İslâm ordusu kâfir ordusunun karşısına çıkar; ilk önce bir haberci gönderir:

“— *Lâ ilâhe illa’llâh* deyin, kardeşimiz olun. Savaş yapmayacağız.”

“—Hayır! Olmayacağız.”

“—Olmayacaksanız o zaman müslümanların hâkimiyetini kabul edin, tâbi olun, vergi verin; o zaman sizi yine öldürmeyeceğiz.”

“—Vergi de vermiyoruz!”

Bütün sulh şartlarını, imkânları reddediyor; o zaman savaş olur. Müslüman öyle savaşır. Sana doğrudan doğruya hücum etmiyor, soruyor, İslâm’a davet ediyor. “Allah’ın varlığını, birliğini kabul edin.” diyor. Etmeyince savaşıyor. Esas olan insanları kazanmaktır.

Peygamber SAS Hazretleri; hakkında öldürmek kararı alınmışken bir gece Mekke-i Mükerrime’den çıktı, hicret etti. Sonra Allah nasib etti; muzaffer bir lider olarak, komutan olarak Mekkei Mükerrime’yi fethetti. Muzaffer bir komutan olarak Mekke’ye girdi.

Hakkında öldürölme kararı verilmiş bir insandı. Geceleyin kapısının önünde bekleyen bekçilerin yüzlerine toprak saçarak, mânevî bakımdan Allah onları kör gibi etti, görmediler. Bekleyip duruyorlardı. O eve hücum edecekler, Peygamber Efendimiz’i öldürecekler. Yüzlerine toprak saçarak gözleri görmez bir duruma gelince, onların aralarından geçti gitti, hicret eyledi. Allah göstermedi. Öldürmeye karar vermişlerdi artık, kılıçları almışlardı; o gece baskında onu öldürme kararı almışlardı. O öldürme kararı veren insanların başına Allah onu galip olarak tekrar döndürdü.

Peygamber Efendimiz dedi ki:

“—Kâbe’ye sığınanlar öldürölmemeyecek. Filanca-nın evine sığınanlar affedilecek öldürölmemeyecek. Silah çekmeyenler, müslümanların ordusuyla mücadele etmeyenler affolunacak, öldürölmemeyecek.”

Koca Mekke’yi fethetti; yanında hırsından tir tir titreyen sahabe-i kirâm vardı. O eski müşriklerden kendilerine çölde işkence eden, nice nice azaplar yapan kimseleri yakalayıp da kıtır kıtır kesmeyi cân u gönülden hırsıyla isteyen, intikam ateşiyle yanıp tutuşan kimseler vardı. Peygamber Efendimiz onlara müsaade etmedi.

Neden? Gaye adam öldürmek değil; gaye insanları adam etmektir, İslâm’a kazanmaktır.

Onun için, biz de bu zihniyetle hareket edelim, biz de insanları kazanmaya çalışalım! Suçlamak, suçluluğunu isbat etmek, yok etmek, mahvetmek, itmek, dinden imandan çıkarmak,

raydan çıkarmak esas değil. Yavaş yavaş kazanmak ve İslâm'a çekmek esas... Evimizde de öyle. Bazı annelere bakıyorum; çocuklarına bangır bangır bağırıyorlar, azarlıyorlar, tokatlıyorlar, dövüyorlar. Yol o değil! Yol; sevdirmek, mükâfatlandırmak, ısındırmak ve kazanmak yolu. Peygamber Efendimiz diyor ki:⁶

يَسِّرُوا وَلَا تَعْسِرُوا، بَشِّرُوا وَلَا تُنْفِرُوا

(ق. حم. ن. عن أنس)

(*Yessirû ve lâ tuassirû*) “Kolaylaştırın, zorlaştırmayın! (*Beşşirû ve lâ tüneffirû*) Müjdeleyin, sevdirin; nefret ettirmeyin, kaçtırmayın!” Müslüman; kolaylaştırıcı, müjdeleyici, yumuşak, kalp kazanıcı, iyilik yapıcı bir insan olacak. Öyle olacağız muhterem kardeşlerim!

f. Üzülünce Söylenecek Dua

Beşinci hadîs-i şerîf. Bu da Hz. Âişe-i Sıddîka Validemiz'den rivayet edilmiş:⁷

⁶ Buhârî, *Sahîh*, c.I, s.122, no:67; Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.365, no:625; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.443, no:5890; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Müslim, *Sahîh*, c.IX, s.152, no:3262; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.XII, s.462, no:4195; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.399, no:19588; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.338, no:695; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.V, s.177; Ebû Avâne, *Müsned*, c.IV, s.215, no:6558; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.XIII, s.250, no:7319; Ebû Mûsâ el-Eş'arî RA'dan. Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XI, s.33, no:10951; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.III, s.37, no:5360; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.XXIV, s.129, no:26792.

⁷ Taberânî, *Mu'cemül-Evsat*, c.V, s.271, no:5290; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.X, s.198, no:17133; Hz. Aişe RA'dan.

إِذَا أَصَابَ أَحَدَكُمْ هَمٌّ أَوْ كَرْبٌ، فَلْيَقُلْ: اللَّهُ، اللَّهُ
رَبِّي لَا أُشْرِكُ

بِهِ شَيْئًا؛ اللَّهُ، اللَّهُ رَبِّي لَا أُشْرِكُ بِهِ شَيْئًا

(حب. عن عائشة)

RE. 31/5 (*İzâ esâbe ehadüküm gammün ev kerbün, felyekul: Allah, allahu rabbî, lâ üşrikü bihî şey'en; Allah, Allahu rabbî lâ üşrikü bihî şey'en.*)

(*İzâ esâbe ehadüküm gammün ev kerbün, felyekul*) “Sizden birinize gam ve keder isabet ederse; gamlanırsanız, üzülürseniz, kederlenirseniz, dertlenirseniz, şöyle deyin... Dertlenen bir kimse şöyle desin: (*Allàh, allàhu rabbî lâ üşrikü bihî şey'â... Allàh, allahu rabbî lâ üşrikü bihî şey'â...*)”

İki defa tekrarlamış. Ne demek?

“Allah” diyecek; “Allah benim Rabbimdir, ona hiçbir şeyi ortak koşmam, şerîki benzeri yoktur, onun varlığını birliğini ikrar ederim.”

Böyle deyince, Allah'ın varlığını birliğini kabul ettiğinden dolayı derdi, gamı, kederi sıyrılır gider. O dertten kurtulmasına sebep olur.

Kolay: (*Allàh, allàhu rabbî lâ üşrikü bihî şey'â... Allàh, allahu rabbî lâ üşrikü bihî şey'â...*)

İki defa tekrar edilmiş.

Aşağıda bir hadîs-i şerîf var; o da aynı şekilde...

Bu da bir başka kaynaktan, Neseî'den rivayet edilmiş:⁸

إِذَا أَصَابَ أَحَدَكُمْ هَمٌّ أَوْ حُزْنٌ فَلْيَقُلْ سَبْعَ مَرَّاتٍ
: اللَّهُ، اللَّهُ رَبِّي

لَا أُشْرِكُ بِهِ شَيْئًا

(ن. عن عمر بن عبد العزيز)

RE. 31/6 (*İzâ esâbe ehadüküm hemmün ev hüznün, felyekul seb'a merrâtin: Allâh, allâhu rabbî lâ üşrikü bihî şey'â...*)

“Sizden birinize üzüntü ve hüzn gelirse, yedi defa (*Allâh, allâhu rabbî lâ üşrikü bihî şey'â*) desin.”

“Allah benim Rabbimdir, ben ona hiçbir şeyi ortak koşmam!” Yedi defa bunu söylerse, derdi gamı gider.

g. Musibet Gelince Allah'a Sığınılması

Aşağıda, onun altında bir hadîs-i şerîf daha var; o da bu mânayı takviye ediyor.

Tirmizî'de Ebû Dâvud'da, Neseî'de ve diğer kaynaklarda olan bir hadîs-i şerîf ki, Ömer ibn-i Ebû Seleme, annesi Ümm-ü Seleme'den, o da Ebû Seleme'den rivayet etmiş.

⁸ Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.167, no:10486; İshak ibn-i Râhaveyh, *Müsned*, c.V, s.34, no:2136-2; Ömer ibn-i Abdül'aziz Rh.A'ten.

Efendimiz SAS Hazretleri diyor ki:⁹

إِذَا أَصَابَ أَحَدُكُمْ مُصِيبَةٌ، فَلْيَقُلْ: إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ
رَاجِعُونَ. اللَّهُمَّ

عِنْدَكَ أَعْتَسِبُ مُصِيبَتِي، فَاجِرْنِي فِيهَا، وَأَبْدِلْنِي
بِهَا خَيْرًا مِنْهَا

(د.ك عن أم سلمة؛ ت.ه. عن أبي سلمة)

RE. 31/8 (*İzâ esâbe ehadüküm musîbetun, felyekul: Innâ li'llâhi ve innâ ileyhi râciûn. Allâhümme indeke ahtesibu musîbetî, feecirnî fîhâ, ve ebdilnî bihâ hayran minhâ.*)

“Sizden birinize bir musibet isabet ederse, bir musibet gelip çatarsa:

إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ

(البقرة: ١٥٦)

(*Innâ li'llâhi ve innâ ileyhi râciûn*) [Biz Allah'ın kullarıyız ve biz ona döneceğiz.] (Bakara, 2/156) desin ve arkasından şu duayı eklesin:

(*Allâhümme indeke ahtesibü musîbetî, feecirnî*

⁹ Tirmizî, *Sünen*, c.XI, s.417, no:3433; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.V, s.80, no:1587; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.VI, s.313, no:26711; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.264, no:10909; İbn-i Sa'd, *Tabakât*, c.VIII, s.89; Şeybânî, *el-Âhâd ve'l-Mesânî*, c.I, s.242, no:308; Ebû Seleme RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.296, no:6631; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.II, s.338, no:1387.

fîhâ, ve ebdilnî bihâ hayran minhâ.) “Yâ Rabbi! Bu musibetlerin sabrının sevabını senden bekliyorum. Bu musibeti gönderen sensin. Bu imtihan, biliyorum. Bu musibetin karşısında sabrettiğim için mükâfatı senden bekliyorum. Her musibete sabretmenin bir mükâfatı var, ben o mükâfatı biliyorum, bildiğim için sabrediyorum, sevabı senden bekliyorum. Beni bu musibetten kurtar, uzak eyle... Bu musibeti benden def et ve beni bundan daha hayırlı bir duruma kavuştur. Durumumu iyi bir duruma döndür, beni daha iyi bir duruma kavuştur.”

Birisine bir musibet gelirse ne diyecek? Diyecek ki:

(İnnâ li'llâhi ve innâ ileyhi râciun, Allâhümme indeke ahtesibü musîbeti feecirnî fîhâ, ve ebdilnî bihâ hayran minhâ.)

İnsanın böyle güzel duaları mümkün olduğunca ezberlemesi uygun olur. Defterine yazmalı, ders ille sırada otururken olmaz, ille üniversitede olmaz bu da bir ders. Üniversitede bunlardan güzel şeyler mi anlatılıyor. Peygamber Efendimiz'in üniversitesi burası da. Onun için defterle kalemle gelmek iyidir.

Sizden önceki ihvanımızdan, ağabeyimiz durumunda olan insanlar Abdülaziz [Bekkine] Hocaefendi'nin derslerini böyle muntazam not tutarak kitap haline getirdiler, bastılar.

“Hocaefendi âhirete irtihal etmişti.” Ondan sonra bizim hocamız Mehmed Zahid Efendi Hazretleri makama geçti. 30 seneye yakın o hizmet gördü. Ondan sonra bu zâtın kitabı

neşredildi. Yani vefat ettikten sonra tercemesi neşredilmiş oldu. Ve ona sevap gelmiş oldu. Görüyor musunuz güzel not tutunca insan ne güzel istifadeler alıyor.

Bu kitabı neşreden mürid de, şeyhinin sevap kazanmasına sebep olduğundan okudukça sevap kazanılıyor, şeyhi de ondan memnun olur. Şeyhi de durduğu yerden sevap kazanıyor, kabrinden. Çünkü kitabı okunuyor. Kitabı okudukça o da sevap kazanıyor. Sebep olan da kazanıyor, okuyan da kazanıyor, bir sürü hayırlar meydana geliyor.

Onun için böyle şeyleri yazmalı. İnsanın yanında defteri, kalemi olmalı. Hatta birisinin sohbetinde, bir yerde bir şey gördüğü zaman onu yazmalı.

Mesela benim hoşuma gitmişti; bir otomobilin farlarını ayar atölyesine gittim. Atölyeye de baktım pırıl pırıl, tertemiz, gayet tertipli. Adamların giyimi, işçilerin giyimi de gayet güzel. Belli ki adamda prensip var, duvara da bir yazı yazmış, çok hoşuma gitti. Diyor ki;

“—Sadece bileğiyle çalışan işçidir.”

Pazusu kuvvetli maşaallah, 80 kilo, 100 kilo kaldırır, demiri böyle büker filan, çat diye kırar, iyi tamam. Sadece bileğinin kuvvetiyle çalışan işçidir.

“—Hem bileği hem kafasıyla çalışan ustadır.”

Kaba kuvvet değil, kaba kuvvetin yanında bir de aklını kullanmak girince, ustalık o zaman oluyor. Güzel, o tarif de hoşuma gitti. Üçüncü

bir satır diyor ki:

“—Hem bileğini, hem kafasını, hem de gönlünü kullanan sanatkârdır.”

Sanatkâr gönlünü de kullanıyor. Kalbini de katıyor işin içine. Kafa ve kalp ikisi girdi mi bir işin içerisine en güzeli o...

Kafa akli temsil, bilgiyi temsil ediyor. Gönül de vicdanı, güzel ahlâkı temsil ediyor. Yani güzel ahlâklı bir akıllı insan çok hayırlar sağlar ama akıllı olup kötü olursa, Allah saklasın...

Demek ki bir insanın akli olur da kalbi olmazsa, kalbi fesat olursa o zaman felaket... Ama akli ve gönlü beraber olursa, çok güzel...

“Yalnız bileği ile çalışan işçidir. Hem bileği ile hem kalbiyle çalışan ustadır. Hem bileği, hem kafası, hem kalbiyle çalışan sanatkârdır.”

İşçi, usta, sanatkâr... En yükseği sanatkâr; ne güzel bir şey. Hemen ben de not ettim.

Buna benzer güzel şeyleri her yerde insan görebilir. Çünkü mü'min ibret alabilen bir kuldur, gözüyle baktığı zaman ibret alır.

Yunus Emre ne kadar güzel meselâ:

Sordum sarı çiçeğe Neden benzin sarıdır.

Sarı çiçeğe ben hiç sordum mu, sen hiç sordun mu? O sarı çiçeği almış, sormuş.

“—Ey sarı çiçek! Söyle bakalım senin benzin niye sarardı?” “—Allah'tan korkuyorum. Ölüm yakın da ondan sarardı.” Öyle demiş çiçek ona.

Demiş falan değil ama baktığı yere sevgiyle

ibretle bakıyor. “—Dertli dolap niçin inlersin?” diyor.

Beygiri dolaba koşmuşlar. Kuyunun etrafında gıcır gıcır, gıcır gıcır dönüyor, çarkı döndürüyor. Kuyudan su çekiyor. Bostan dolabı dönüyor. Bostan sulanıyor. Ama o dönerken de gıcır gıcır ses çıkarıyor.

Yolap nıbsı inilersin? Derdim vardır inilerim.

diyor. Derdi falan olduğu yok. Nihayetinde o insanların yaptığı bir alet.

Ney çalıyor, Mevlânâ diyor ki:

“—Bak, ney ne kadar üzgün, feryad ediyor. Ayrılıklardan hasretlerden bahsediyor.”

Nereden ayrılmış?

Asıl vatanından ayrılmış.

Vatan-ı aslîsi, kamışlıklaydı; oradan ayrılmış. Oraya kavuşmayı istiyor.

“—Senin vatanın yok mu? Senin özlediğin yer yok mu? Sen asıl vatanın olan ahireti özlemiyor musun? Sen Yaradan’ını özlemiyor musun?” diye sözü oraya döndürüyor.

Maksat başka.

İşte o bakımdan aziz ve muhterem kardeşlerim. Müslüman ibret almasını bilen insandır. Gözüyle bakar ibret alır. Kulağıyla duyar ibret alır. Her olaydan kendisine çıkması gerek dersi çıkartır.

“—Bak filanca insan, ah dinde durmadı. Şöyle oldu böyle oldu. Filanca insan anasına babasına âsî geldi. Bak çocuğu ona nasıl belâ oldu. Filanca

insan bak haramdan para kazandı. Sonra nasıl Allah onu burnundan fitil fitil getirdi...”

Değil mi? İnsan böyle etrafına bakıp ibretleri alabilmeli; iyi müslüman.

h. Mükâtepe Kölenin Cezası

Diğer hadîs-i şerîfe geçelim.

İbn-i Abbas RA'dan rivayet edilmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁰

إِذَا أَصَابَ الْمُكَاتِبُ حَدًّا، أَوْ وَرَثَ مِيرَاثًا، فَإِنَّهُ
يُورَثُ عَلَى قَدْرِ مَا عَتَقَ، وَيُقَامُ عَلَيْهِ بِقَدْرِ مَا عَتَقَ
مِنْهُ

(د.ت.ك. عن ابن عباس)

RE. 31/9 (*İzâ esâbe'l-mükâtebü hadden ev verrese mîrâsen feinnehû yûresü alâ kadri mâ ateka, ve yukâmü aleyhi bi-kadri mâ ateka minhü.*)

O devirde mâlum savaş esirlerini alırlardı, öldürmeyip hizmette kullanırlardı, hayatını bağışlardı. Köleler vardı. Sonra bu köleler Müslüman da olabiliyorlardı. Sonra sahibi ile anlaşıp “Ben sana borcumu, diyetimi

¹⁰ Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.50, no:1180; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.XII, s.171, no:3968; Hâkim, *Müstedrek*, c.II, s.238, no:2866; Dâra Kutnî, *Sünen*, c.IV, s.121; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.X, s.325, no:21441; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.196, no:5021; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.341, no:1360; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.X, s.329, no:29660; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.II, s.340, no:1391.

ödeyebilirim. Ben hür olayım, ondan sonra paramı ödeyeyim, hürriyetime kavuşayım.” diyenler de olabilirdi.

Bu şekilde anlaşmalı köleye mükâteb denir. Mükateb köleye bir ceza geldiğinde ne kadar hürse o kadar ceza alır; yani cezanın tamamını almaz. Çünkü fıkihta hür olan insana ceza başkadır, köle olan insana ceza başka türdür.

Bir hadd-i şer’î’ye, şer’î bir cezaya mâruz ise ona o cezadan ne kadar tatbik edecek? Tam hür değil, tam köle de değil.

“Hürriyetinin miktarı kadar ceza tatbik edilir. Eğer kendisine bir miras gelmişse, bir mirasa vâris olmuşsa mirastan da hakkını hürriyeti nisbetinde alır.” diye bildiriyor.

Memleketimizde artık kölelik kalmadığından, bu eskiye ait tarihî bir mâlumat oldu.

i. Sabahleyin A’zâların Dile Yalvarması

Bu da sahih bir hadîs-i şerîf, Tirmizî’de rivayet edilmiş:¹¹

إِذَا أَصْبَحَ ابْنُ آدَمَ، فَإِنَّ الْأَعْضَاءَ كُلَّهَا تُكْفِرُ
اللِّسَانَ، فَتَقُولُ: اتَّقِ اللَّهَ فِينَا، فَإِنَّمَا نَحْنُ بِكَ؛ فَإِنِ
اسْتَقَمْتَ اسْتَقَمْنَا، وَإِنِ اعْوَجَجْتَ

¹¹ Tirmizî, *Sünen*, c.VIII, s.428, no:2331; İbnü’s-Sinnî, *Ame-lü’l-Yevm ve’l-Leyleh*, c.I, s.3, no:1; Ebû Nuaym, *Hil-yetü’l-Evliyâ*, c.IV, s.309; Ebû Saîd el-Hudrî RA’dan. *Kenzü’l-Ummâl*, c.III, s.548, no:7834; *Câmiü’l-Ehâdis*, c.II, s.345, no:1400.

أَعْوَجَجْنَا

(ط. ت. ع. خز. هب. ض. وعبد بن حميد، وابن السني عن أبي سعيد؛ وقال ت. اصح)

RE. 31/10 (*İzâ asbeha'bnü âdeme, feinne'l-a'dàe küllehâ tükeffiru'l-lisâne, fetekülü: İttekı'llàhe fînâ, feinnemâ nahnü bike; feini'stekamte istekamnâ, ve ini'vececte a'vececnâ.*)

(*İzâ asbeha'bnü âdeme*) “Sabah oldu mu, Âdemođlu sabaha çıktı mı, (*feinne'l-a'dàe küllehâ tükeffiru'l-lisâne, fetekülü*) âzâların hepsi dile gelir: (*İttekı'llàhe fînâ*) Ey lisan! Bizim için bizim nâmımıza Allah'tan kork.”

Dil; konuşma vasıtası olan ağızımızdaki dilimiz. Âzâların hepsi lisân-ı hâl ile derler ki: (*İttekı'llàhe fînâ, feinnemâ nahnü bike*) “Bizim için Allah'tan kork! Çünkü biz sana bağlıyız; (*feini'stekamte istekamnâ*) sen dürüst olursan biz de dürüst oluruz; (*ve ini'vececte a'vececnâ*) sen kıvrılırsan biz de kıvrılırız.” Bu dil insanı ya cennete sokar, ya cehenneme düşürür. *Lâ ilâhe illa'llah* derse cennete sokar; yalan söylettirirse günah işlettirirse, günaha batırır, yanlış söz verir, yanlış iş yaparsa cehenneme düşürür. Lisan çok önemli. Peygamber SAS Efendimiz bir başka hadîs-i şerifinde buyuruyor ki: ¹²

¹² Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.363, no:2004; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.442, no:9694; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.II, s.224, no:476; Buhârî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.108, no:289, 294; Hâkim, *Müstedrek*, c.IV, s.360, no:7919; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.324, no:2474; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.IV, s.235, no:4914; Kudâî, *Müsnedü's-Şihâb*, c.II, s.137, no:1050; Tahavî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.IX, s.470, no:3787; İbn-i Ebi'dDünyâ, *el-Vera'*, c.I, s.93, no:135; Abdullah ibn-i Mübârek, *Zühd*, c.I, s.379, no:1073; Ramhürmüzî, *Emsâ-*

أَكْثَرُ مَا يُدْخِلُ النَّاسَ النَّارَ الْأَجْوَفَانِ: الْفَمُّ، وَالْفَرْجُ

(حم. خ. في الأدب، ت. ه. ك. حب. هب. عن أبي هريرة)

(*Ekseru mâ yüdhilü'n-nâse'n-nâre el-ecvefân*)
“Ekseriyetle insanları iki boşluk cehenneme sokar.” buyuruyor Peygamber Efendimiz: (*El-femü*) “İki dudağı arası, yâni dili...” Bu dili iyi kullanamamakla lisanın afetleri, felâketleri başlarına çöküyor; oradan cehenneme düşüyorlar. (*Ve'l-fercü*) “Bir de iki bacağı arası...” İki bacağı arası sözünden maksat da tenasül cihazı; onun da esiri oluyorlar, onun peşinden koşuyorlar, oradan günaha girip cehenneme düşüyorlar.

Burada da buyuruluyor ki: “Sabahleyin bütün âzâlar gelirler, dile yalvarırlar: Aman doğru ol! Bizim için Allah'tan kork, bize acı, merhamet et. Dikkat et de biz de senin yüzünden yanmayalım. Sen doğru olursan, biz de doğru oluruz; sen eğilir kıvrılırsan, biz de eğilir kıvrılırız.” diye bildiriliyor.

Muhterem kardeşlerim!

Lisan çok önemlidir. Bize Allah'ın büyük bir nimetidir. Konuşmak büyük bir meziyettir. Bu konuşma kabiliyeti başka mahlûklarda yok; sadece insana verilmiş. Çok kompleks

lü'l-Hadîs, c.I, s.159, no:132; *Mizzî, Tehzîbü'l-Kemâl*, c.VIII, s.470; *Deylemî, Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.60, no:2340; *Begavî, Şerhü'sSünneh*, c.VI, s.311; *Ebû Hüreyre RA'dan*.

Kenzü'l-Ummâl, c.XVI, s.141, no:44071; *Câmiü'l-Ehadîs*, c.V, s.357, no:4283; RE. 80/3.

bir sistemdir. İnsanın konuşabilmesi için çok kıymetli meziyetleri vardır. Beyni vardır, beyinde konuşma merkezi vardır. Bu sesleri çıkarabilmek, bu mânâyı anlayabilmek, muazzam bir şeydir, çok büyük bir kabiliyettir.

Fakat bu kabiliyetin güzel kullanılması, hak yolda kullanılması lazım. Dil ile doğruyu söylemek lazım, hakkı söylemek lazım, hakkı nasihat etmek lazım, zikrullahla meşgul olmak lazım. Bunu böyle söylemeyip yalan söylerse, kalp kırmakta, yalanda, dolanda, aldatmada, küfürde kullanırsa o zaman insanı mahveder. Dil söylüyor, insan mahvoluyor.

Bir halk türküsü var, o aklıma geldi:

*Göz gördü, gönül sevdi a benim yüzü mâhım;
Kurbanın olam, var mı bunda benim günahım?*

Bak yalancıya, nasıl kıvırtıyor:

“—Yüzü ay gibi olan sevdiğim! Göz gördü, gönül de sevdi. Kurbanının olam var mı benim bunda günahım?”

Var tabi... “Var mı?” diye sorarak kabahati üzerinden atmaya çalışıyor. “Göz gördü, gönül sevdi. Benim kabahatim yok.” diyor, sıyrılmaya çalışıyor.

Dur bakalım! Nereye gidiyorsun? Gel bakalım! Kabahatin var elbette.

İşte insanın dili de böyle:

“—Ne yapalım? Dil söyledi. Al bunu buradan kopar, at ateşin içine. Pişsin, kebab olsun.”

Hayır! Bu kötü bir şey yaptığı zaman bütün vücut

yanıyor, bunun yüzünden cehenneme gidiyor. Onun için sabahları bütün âzâlar geliyorlar, buna yalvarıyorlar:

“—Aman! Gözünü seveyim. Etme, eyleme, bizi ateşlerde yakma!” demiş oluyorlar.

Tabii bu bir sembolik hadîs-i şerîftir. Peygamber Efendimiz bize bir şeyi ifade etmek istiyor.

Demek istiyor ki:

“—Tek bir uzuv ama çok önemli; bunun yüzünden cehenneme girersin, bunun yüzünden cezaya uğrarsın, bunun yüzünden hapse girersin, bunun yüzünden hayatını kaybedersin, bunun yüzünden gözünün ortasına bir yumruk yersin, gözün morarır, kafan patlar; hep bundan...”

Onun için buna dikkat etmek lazım. Dilimizi Allah'ın zikrinde, hayrı söylemekte, hayırlı işlerde, hakkı tebliğde, dini yaymakta kullanalım.

j. Sabah ve Akşam Okunacak Dua

Son iki hadîs-i şerîf var, onları okuyacağım.

Ebû Hüreyre RA'dan. İmam Tirmizî Hazretleri'nin kitabında olan bir hadîs-i şerîf:¹³

¹³ Tirmizî, *Sünen*, c.XI, s.251, no:3313; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.XIII, s.263, no:4406; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.XI, s.332, no:3858; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.5, no:9836; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.354, no:8634; Buhârî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.411, no:1199; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.X, s.244, no:29903; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.450, no:928; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.446, no:1820; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.X, s.152, no:16993; Ebû Hüreyre RA'dan.

إِذَا أَصْبَحَ أَحَدُكُمْ، فَلْيَقُلْ: اللَّهُمَّ بِكَ أَصْبَحْنَا،
وَبِكَ أَمْسَيْنَا، وَبِكَ نَحْيَا، وَبِكَ نَمُوتُ، وَإِلَيْكَ
الْمَصِيرُ؛ وَإِذَا أَمْسَى، فَلْيَقُلْ: اللَّهُمَّ بِكَ

أَمْسَيْنَا، وَبِكَ أَصْبَحْنَا، وَبِكَ نَحْيَا، وَبِكَ نَمُوتُ،
وَإِلَيْكَ النُّشُورُ

(د.ت. حسن عن أبي هريرة)

RE.31/11 (*İzâ asbaha ehadüküm, felyekul: Allâhümme bike asbahnâ, ve bike emseynâ, ve bike nahyâ, ve bike nemût, ve ileyke'lmasîr; ve izâ emsâ, felyekul: Allâhümme bike emseynâ, ve bike asbahnâ, ve bike nahyâ, ve bike nemûtü, ve ileyke'n-nüşûr.*)

(*İzâ asbaha ehadüküm, felyekul*) “Biriniz sabaha çıktığı zaman sabaha ulaştığı zaman şu duayı yapın:”

(*Allâhümme bike asbahnâ*) “Yâ Rabbi, senin sayende sabaha çıkıyoruz, (*ve bike emseynâ*) senin sayende akşama eriyoruz.” Sen kudret veriyorsun, hayat veriyorsun, imkân veriyorsun da ondan oluyor. (*Ve bike nahyâ*) “Senin emrinle yaşıyoruz, (*ve bike nemût*) senin emrinle hayatımız sona eriyor, ölüyoruz.” Hayatımız, vefatımız, sabaha çıkmamız, akşama ermemiz hep senden yâ Rabbi! (*Ve ileyke'l-masîr*) Sana dönüp geleceğiz. Yâ rabbi, dönüşümüz sana... Varacağımız yer senin huzurun, sana geleceğiz

yâ Rabbi!”

(*Ve izâ emsâ, felyekul*) “Akşama eriştiği zaman da şöyle desin:

(*Allâhümme bike emseynâ, ve bike asbahnâ, ve bike nahyâ, ve bike nemûtü, ve ileyke'n-nüşûr*)

Yâ Rabbi! Seninle akşamladık,

seninle sabaha ereceğiz; seninle hayattayız, seninle öleceğiz. Sen bizi öldükten sonra dirilteceksin.”

Peygamber Efendimiz bu duada neyi anlatmış oluyor? Bunu söyleyen kul, neyi ifade etmiş oluyor?

Her şeyin Allah'tan olduğunu; kendisinin de Allah'ın kulu olup Allah'ın kaderinin hudutları içinde her şeyinin, tüm faaliyetlerinin ona bağlı olduğunu düşünüyor:

“—Uyanması ondan, uyanamaması ondan; yaşaması ondan, ölmesi ondan; sabaha çıkabilmesi ondan, sabaha erişememesi ondan; akşama ulaşabilmesi ondan, ulaşamaması ondan; yaşaması ondan, yaşamaması ondan...”

Biz Allah'ın huzuruna varacağız; öleceğiz ama tekrar dirileceğiz. Demek ki insanın sabah akşam bu şuurda olması iyi olacak.

Her şeyin Allah'tan olduğunu bilen insan Allah ehli olur, Allah'a itaatli kul olur, Allah'ın rızasını kazanmaya yönelik iş yapar.

Gelelim sayfanın sonuncu hadîs-i şerîfine, bunu, bu sonuncu hadîs-i şerîfi çoluk çocuğunuza da, hanımınıza da herkese de anlatın! Bu sonuncu hadîs-i şerîf, şeytanla ilgili.

Ebû Mûsâ el-Eş'arî Hazretleri'nden rivayet edilmiş, Teberânî'de ve *Müstedrek*'te var.

Bakın Peygamber SAS Efendimiz ne buyuruyor:¹⁴

إِذَا أَصْبَحَ إِبْلِيسُ، بَعَثَ جُنُودَهُ، فَيَقُولُ: مَنْ أَضَلَّ
الْيَوْمَ مُسْلِمًا، أَلْبَسْتُهُ

التَّاجَ، فَيَجِئُونَ فَيَقُولُ: هَذَا لَمْ أَزَلْ بِهِ، حَتَّى طَلَّقَ
امْرَأَتَهُ؛ فَيَقُولُ فَيُوشِكُ

أَنْ يَتَزَوَّجَ، وَيَجِئُ هَذَا؛ فَيَقُولُ: لَمْ أَزَلْ بِهِ الْيَوْمَ،
حَتَّى عَقَّ وَالِدَيْهِ؛ فَيَقُولُ فَيُوشِكُ أَنْ يَبْرَّ وَيَجِئُ
هَذَا؛ فَيَقُولُ: لَمْ أَزَلْ بِهِ حَتَّى أَشْرَكَ، فَيَقُولُ: أَنْتَ

أَنْتَ، وَيُلْبِسُهُ التَّاجُ

(طب.ك. عن أبي موسى)

RE. 31/12 (İzâ asbaha iblîsü aleyhillâne bease cünûdehû, feyekülü: Men edalle müslimen, elbestühü't-tâce, feyecîüne feyekülü: Hâzâ lem ezel bihî hattâ talleka'mreete hû; feyekülü: Feyûşikü en yetezevvece ve yecîüu hâzâ;

Feyekülü: Lem ezel bihi'l-yevme hattâ akka

¹⁴ Hâkim, *Müstedrek*, c.IV, s.390, no:8027; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.I, s.310, no:446; Ebû Mûsâ el-Eş'arî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.257, no:1289; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.II, s.343, no:1396.

vâlideyhi, feyekülü: Feyûşikü en yeberre, ve yecîü hâzâ;

Feyekülü: Lem ezel bihî, hattâ eşreke; feyekülü: Ente, ente ve yûlbisühü't-tâc.)

(İzâ asbaha iblîsü aleyhilla'ne) “Şeytanların reisi, sabaha çıktığı zaman, (bease cünûdehû) ordusunu kaldırır, etrafa gönderir, sevk eder.”

“—Sen şuraya gideceksin, sen şuraya gideceksin.” diyerek hepsine vazife paylaşımı yapıyor. Bir şeytanlık yapşınlar diye, hepsini bir tarafa, bir belâya gönderecek.

(Feyekülü) Fakat dermiş ki: (Men edalle müslimen elbestümü'ttâc) “Kim bir müslümanı saptırırsa, akşamleyin onun başına bir taç geçireceğim; şeytanlık tâcı!.. Mükâfat, yani o şeytan şampiyon olacak.”

(Feyecîüne feyekülüne) “Sonra dönüp gelirler.”

Sabah İblis'in yanından gittiler, dağıldılar. Her birisi şeytanlık yapacağı mahalleye, şeytanlık yapacağı adamın başına gitti; akşama kadar şeytanlık faaliyetleri yaptılar. Geldiler; reisleri olan İblis'e tekmil veriyorlar, ne yaptıklarını söylüyorlar.

(Hâzâ lem ezel bihî hattâ talleka'mreeteh) “Ben filanca kula gittim, başına musallat oldum, tebelleş oldum, hiç yanından ayrılmadım, kışkırttım, körükledim; nihayet karısını boşattırdım, yuvayı yıktım, ikisi boşandılar.” (Feyekülü: Feyûşikü en yetezevvec) “İyi ama yine evlenebilir.” der.

Pek beğenmiyor. İyi bir şeytanlık yapmışsın,

yuva yıkmışsın ama yeniden evlenebilir, barışıp evlenebilir diyor.

“—Evlenebilir.” sözünde iki mâna var. Bir insanın bekâr kalması şeytanın daha çok işine geliyor. Bir kimse evlendiği zaman

şeytan; “Bu adam elimden kaçıyor.” diye ağlarmış, inlermiş. Neden?

“—Harama sapmayacak, günah işlemeyecek, doğru düzgün bir insan olacak.” diye ağlarmış. “Ayırdım.” diyor ama yine evlenebilir; ya boşadığı ile evlenir, ara düzelmiş olur ya da bir başkasıyla evlenir, yine namusunu korur. Çok mühim görmüyor. Ola ki gene evlenir; olmadı.

(*Yecîü hâzâ feyekülü lem ezel bihi'l-yevme hattâ akka vâlideyni*) “Filanca insana tebelleş oldum, musallat oldum; onu azdırdım, kızdırdım, şaşırttım, ayağını kaydırtdım, anasına babasına isyan ettirdim, dik başlılık yaptırdım.”

Bu da fena! Bir evlat anasının babasının bedduasını aldı mı iflah olmaz, mahvolur, imanla göçemez.

Peygamber Efendimiz bir keresinde minbere çıkarken her basamakta bir kere, “Âmîn...” dedi.

Dediler ki:

“—Yâ Rasûlallah! Minbere çıkarken eskiden her basamakta “Âmîn” demiyordun, bu sefer niye dedin?”

“—Cebrail geldi, beddua etti, ben de onlara ‘Âmîn’ dedim.” buyurdu:

“—’Anasına babasına yetiştiği halde cenneti kazanamayan evlâda yazıklar olsun! Burnu yerde sürtsün.’ dedi. Ben de ‘Âmin’ dedim.

“—İnsanın anası babası sağ mı? Elini öpsün, ayağını öpsün, ne yapsın etsin, hayır duasını alsın; cenneti kazansın!” demek.

Şeytan musallat olmuş, akşama kadar kızdırmış, anasına babasına dik başlılık ettirmiş, âsi etmiş. Bakalım şeytan ona ne diyor:

(Feyûşiku en yeberre) “Yine pişman olur, elini öper, iyilik yapar, itaat eder, evlatlık yapar, gönlünü alabilir.”

Bunu da çok sağlam görmedi, iyi değil; bir şeytanlık yapmış ama yine düzelebilir. Onu da geçiyor.

(Ve yecîü hâzâ feyekülü lem ezel bihî hattâ eşreke) “Bir şeytan da geliyor, diyor ki: ‘Ben de birisinin yakasına yapıştım, kalbine vesveseyi verdim, şaşırıttım, kışkırttım, saptırdım. Nihayet Müslümanlıktan çıktı, müşrik oldu. İmandan çıktı, ayağı kaydı gitti.’”

(Feyekülü: Ente ente...) “O zaman şeytan der ki: Aradığım sensin sen!” *(Feelbesehümü’t-tâc)* “Ve o şeytanlık, şampiyonluk tâcını ona giydirir.”

Muhterem kardeşlerim!

Şeytanın beğendiği küçük şeytan hangisi?

İnsanı imandan çıkarıp küfre düşüren. Çünkü bir insan küfre düştü mü, dünyası ahireti mahvoluyor. Ebedî olarak cehennemde yanacak kimse oluyor. Şeytan en çok bundan memnun

oluyor; müşrik olduğu zaman, imandan kaydığı zaman memnun oluyor.

Muhterem kardeşlerim!

Onun için kendinize çok dikkat edin, yakınlarınıza çok dikkat edin! Vebali, mes'uliyeti omzunuzda olan evlatlarınıza çok dikkat edin! İmandan ayakları kaymasın, şirke küfre düşmesinler; en mühim şey bu!

Allah'a bağlılığında, Müslümanlığında bir sapıtma, bir gevşeme, bir raydan çıkma olmasın... En mühim şey bu! Ondan sonra annenize babanıza itaatli olun, karı koca iseniz birbirinize karşı müşfik olun, yuvayı bozmayın, hayırlı işlere koşturun... İbadet ve taatte devam eyleyin...

Allah-u Teâlâ Hazretleri bizi imandan ayırmasın, küfre düşürmesin... Sevmediği işler yaptırmamasın, sevdiği yolda daim eylesin... Huzuruna sevdiği, razı olduğu kul olarak varmayı nasib ve müyesser eylesin...

Fâtiha-i şerîfe mea'l-besmele!

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN
09. 02. 1992 - İskenderpaşa Camii

[Bütün HADİS DERSLERİNE PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

